

РАДОВА

№ 164

Субота, 14 (1) вересня 1918 року.

№ 164

Таблиця умов передплата за 1918 рік.

кв.	кв.	кв.	кв.	кв.	кв.	кв.	кв.	кв.
9 міс.	8 міс.	7 міс.	6 міс.	5 міс.	4 міс.	3 міс.	2 міс.	1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Переплати приймаються тільки в 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреси редакції в конторі:
У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА А, 22.
Телефон редакції 64—80. Пощт. скринька № 373.
ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування об'єктів:
На I сторінці: 3 карб. — коп
На IV " " " " 75 коп
за 1 рядок в 1 шпальці погітка за
можливості.

Особам, що шукають краді з огляду
щонайбільше як в 3 рядки в
шп, 1 карб. 75 коп. за 1 ряд.

Контора відкрита від 10—6 год
дня

Ціна окремого 35 к.
№ у Києві
В провінції і
на воєводствах 35 к.

ДЕРЖАВНИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР

Троїцький Діт. В Васильківській вул.

14 вересня субота 1) „Наталка Полтавка“ 2) „Хоровий Народні Співачі“ 15-го вересня субота 1) „Наталка Полтавка“ 2) „Суєта“ 16-го „Палівода“ 17-го вересня субота 1) „Запорожці за Дунаєм“ 2) „На перші гулі“ 18-го „Гардзя“ 19-го „За двома зайцями“ 20-го „Ретман Дорошенко“ 21-го „Палавода“

Другий Городецьк. Театр.

Український Театр під опудюю М. Садовського.

14 (1) вересня (субот.) Відкриття сезону. Вист. буде: 1 д. А. Чехова. 15-го РЕМІЗОР. 16-го СТРАНИНА ПОМСТА. Квітня продават. в 10-го вересня п. от. в 11-2 г. дня і в 5-9 г. веч.

ЛІТНІЙ ТЕАТР КУПЦІВ

Українська група Дирекція Т. Колесняченка.

При участі Л. Атанасюк останні 8 вистав 15-го За долю і правду (Земля і воля) 16-го Глинтай абор паук. 17-го Нещасне Коханя. 18-го Півня Шуга. 19-го Жидівка Викрестка 21-го За свій гріх 22-го Обганя виста бенефіс Л. Атанасюк ХМАРА.

В давничий Кооператив

„ГРОМАДСЬКА ДУМКА“

„Громадська Думка“ заснувалася для організації УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ й допомоги їй в Києві та на провінції.
Записалися до значної участі в „Громадській Думці“ Українцям, Дніпроцям, Союзникам та інші кооперативні установи.
23 вересня загальні збори найшкідливі. Пай 500 карб. Номер біжучого рахунка в Українську 1043.—на який треба вносити пай.
Можна вносити також кошти „Нової Раді“, т-ва Друкарь (Хрещатик 50).
Записаних просить вносити пай.
Статут „Громадської Думки“ вже зареєстровано.

СОЮЗБАНК

Існує з 1907 року.

Приймає різного роду вкладів

пла- 4% до 6% річ- тить од НИХ

Вкладчичим готівкою забезпечується видача також готівкою.

Связок з банками по всій Україні, а так само в Москві, Петербурзі, Ростові і т. д.

ОПЕРАЦІЯ ПРОВАДЯТЬСЯ од 9 до 2 дня ІНСТИТУТСЬКА Ж 3. власний будинок.

8—1057—5

Центральне Агрономічне Бюро Торг.-Пр. Т-ва „Джерело“

Київ, Бесарабка 2, телефон 24—01.

Бюро-приймає на себе:

Ліквідацію, шарпеліцію, експлуатацію й адміністрацію всякого роду маєтків. Пошри складання планів. Заведення плодощіву й рахівництва, меліоративні роботи. Заведення зразкових господарств—молочарських, яєчних в приміських. Оборудування всякого роду сільсько-господарських фабрик і заводів, млинів, гуралень, олійниць, цукроварень і т. д.

Продаж усіх сільсько-господарських машин і знаряддя. Купівля і продаж всякого роду посівних трав, всякої паши і окопних з власного власного господарства, яє і набутих в інших господарствах.

Продаж усіх штучних погноїв (суперфосфати, томасшлак, солітри і т. д.) всяких уживаних у господарстві хемікалій, дезінфекційних засобів і фарб.

Купівля і продаж расових репродукторів усякої худоби в синарх. Урядження аташарень і рибних господарств.

Контора (на Бесарабці № 2) відкрита від 10 год. ранку до 4 год. дня.

—1112—3

Оцінки лісової та судової експертизи.

складання планів лісового господарства, заходів лісоохоронним Комітетом

Бюро, Київ, Бесарабка № 2. 1111—2

Ямпільська Повітова Народна Управа

Управа

Просить Льва Максимовича Якубовича посприяти прийхати в Ямпіль по важним справам. 2—1108—2

Таращанська Повітова Народна Управа

Управа

запрошує на посади: 1) 5 учителів і 5 заступників в повоздириванні в початковій школі осіб з освітою учительського інститута. 2) 2-х інструкторів по шкільній і позашкільній освіті осіб з освітою не менше учительського інститута і педагогічним досвідом. Платля інструкторам од 5 до 550 карб. на місяць Роз'їздні за кошти Управи. При роз'їздах суттєво 5 карб.

Прохання з документами і відомостями про попередню службу надіслати по адресу: Тараща на Київщині Повітовій Народній Управі. 3—1118—1

Управа Півден-Захід залізниць

Управа

службі зборів мають бути 23-го вересня 1918 р. по запечатанним заявам конкурентів на механічні і водопроводно-каналізаційні роботи залог 400 карб. і вартість дольок залог 200 карб.

Детроб. Канц. служби зборів Святошань № 4. 2—1119—1

Коломійцев

літ. офіс (606—914) і

Тар. Гоголівська. 2а. Пр. 11—115—7. 22—0992—1

Подільський Союз-Банк

запрошує БУХГАЛТЕРА з платнею 700 карб. на місяць. Адреса: Вінниця, Миколаївський пр., 7а. 5—1105—1

Київ, 14 (1) вересня 1918 року.

За якою Судової Палати обернувся в закляком до людяності щоб вона допомогла властим виконати закон проти спекуляції, видавши ще 24 липня. Закон, на думку п. прокурора, лишиється мертвою буквою, коли людяність сама не піде на зустріч судовій й не доведи́те до його про всі вчинки спекулянтів, що ламають закон і обертають його в порожнє слово.

Це правда, що всякий закон, який не знайде підмоги у людяності, обертається в мертву букву. Закон проти спекулянтів видав, кари поставлено чималі, а проте спекуляція росте да й росте. Людяність стогне од неї, але дуже ми неперні, чи вона озерється на заклик п. прокурора й піде на допомогу судовій. І винна тому не людяність, винні з одного боку, обставини, що сприяють спекуляції, а з другого—може й сама робота судових органів одбыває у людей усяку охоту до того, щоб мати з ними діло. За пряччадями неділяко ходити, досить одне тільки слово сказати—реквізиція. Тут і доводити до суда не треба, що-дня перед очима всіх, прилюдно коїться таке, що безпосередно належить до компетенції судової власті. І отже та власть мовчить собі. То чому ж вона раніше спекуляцією зацікавилася?

Треба, щоб людяність з віром ставилася до органів власті, і тільки тоді вони можуть рахувати на громадську допомогу. Коли ж людяність бачить, як німець суд, як топчуться закони, як преса не може говорити про всім відомі болячки—то виникає віра, а з нею й охота допомагати державним органам. Росте високий мур і за ним, квола і безсилля, урядова бюрократія робить нікому непотрібне, мертво діло.

Серед темних людей. П. Кілька часу тому в „Новій Раді“ надруковано було офіційне листування з благочинним одного з пай-отців, яких часів спритна рука, хоч і блинми нитками, а такі принципа була до гвалтвної смерті мітрополита Київського Володимира. Не одшвидляючи по сугі, обвинувачений домагався, щоб до його в офіційних паперах зверталося українською мовою. Фінал ми знаємо з учорашньої звістки в нашій газеті: мітрополит Київський Антоній заборонив пан-отцеві одправляти службу богу і про це.

Конфісковано і рядок.

Кругом лунають крики обурення проти „насилльственной українізації“ державних установ. Сенатори, обстоючи державні права російської мови на Україні, договорилися навіть до блаженної пам'яті „Основних Законів“. Великорозумний „Протифас“ складає меморіали, в котрих, як свідчить авторитетно архиєпископ „Київська Мисль“, використано замаловано картину Сазіфової роботи по міністерствах. Російські публіцисти скільки вже палких статей понаписували в оборону притищеної російської мови од гнобителями української.

Конфісковано і 18 рядків.

Кругом лунають крики обурення проти „насилльственной українізації“ державних установ. Сенатори, обстоючи державні права російської мови на Україні, договорилися навіть до блаженної пам'яті „Основних Законів“. Великорозумний „Протифас“ складає меморіали, в котрих, як свідчить авторитетно архиєпископ „Київська Мисль“, використано замаловано картину Сазіфової роботи по міністерствах. Російські публіцисти скільки вже палких статей понаписували в оборону притищеної російської мови од гнобителями української.

Конфісковано 6 рядків.

Дрібенький це факт, але в свідлі його якимсь соромно слухати всіх отих громадянського загалу певних країв проти „насилльственной українізації“. Поч-рвоніе може сенатор Лашкарев за своє перебрання з „Основними Законами“. Визме назад свій юмористичний досвід великорозумний „Протифас“. Зламають свої запанці пера російські публіцисти з усіх квітес-

Конфісковано 5 рядків.

Отже насамперед у тії метушні, що станилася коло нової українізації, є фактична неправда: зовсім не так страшно соїтуть діло, щоб треба було аж так метушитись.

Конфісковано 5 рядків.

характерно вже те, що всі воїтєні збиваються на юмористичні трюки: видко й сами вони, в глибини душ своїх, не дуже то небезпекі боються. І ще характерніше, що сама тінь небезпекі опледа такі чудові гірлянди громадянських заслуг, розуму та юмористики: що ж би то було, як би справжня небезпекі настала! І виходить знов щось на зразок тієї шкідливої українізації: люде метушилися, обурювалися, збирали підписи, протести складали, а тим часом показалося, що всі російські гімназії преблагородночю лишилися на своїх місцях незрушені, а українські на улиці опинилися. Це, правда, не заважає „Руському Голосу“ ще й досі віршем квіляти про те, „якь ведеть свого ребенка (в гімназію) московить“.

Отъ ведеть его подъ шалью, Переулкомъ, вечеркомъ, И съ глубокою печалью Спрягаетъ кругомъ...

По аналогії

Конфісковано і рядок.

можемо думати, що новий похід проти „насилльственной українізації“ скінчиться тим самим. Українську мову до ренши виженуть з офіційних установ, а „Київська Мисль“ з цього праводу мрійною прозою, а „Руський Голосъ“ віршем ще раз покаркають вельмою світової, як тут, на Україні, збиткуються над нещасним „московитом“. І смятеньсь собі в бороду „московит“, дізнавшись з газет, як його бідного тут тиранять...

Це було б смішно, як би в цій юмористичній наших днів не було так багато шибеничного елементу. „Съ медвѣжьей неуклюжестью, отличающей мовкъ соотечественниковъ—писав одє свіже в одній київській газеті один російський письменник.—они дѣлають изъ всего скверный анекдотъ, надѣваясь, гогоча, злостбуваъ. У нихъ въ опалѣ не только ихъ позитивескіе противники... но и весь... народъ въ его прошломъ, настоящимъ и будущемъ. Культурные дикари, мыслящие не Иловайскому, они продолжаютъ собственными усилиями то дѣло челоуѣконенавистничества, которое столь недавно было приуменьшено только высшей російской бюрократіею края“. І ще: російська культура могла б, на думку автора, стати провідником культури взагалі але „какъ разъ объ этомъ то значеніи русской культуры и забываютъ „культурные“ россияне, не могущіе простить (краеві ім'я-рек), что дѣзъ категоріи первенствующей нации онъ перевелъ ихъ въ разрядъ обыкновенныхъ гражданъ“.

Амій—скажу я. І лиш для пояснення читачеві додаю, що це писано було в... „Київской Мысли“. Писано, правда про Грузію, про Кавказ, але чи mutatis mutandis не можна прикласти тієї самої влучної характеристики й до наших стосунків на Україні? Чи не те ж саме, як і в слово, доводиться говорити про „культурних росіян“ тут, як вони проводять свою руйнівницьку роботу, „издѣваясь, гогоча, злостбуваъ“? Так, про далекій Кавказ можна й правдивим словом, переговоритися, бо—він далеко, той Кавказ. А от тут близько, на своїй землі, будемо йти разом з чорними воронами, з бейлсарами—з ким хопте, „издѣваясь, гогоча, злостбуваъ“. Це бо найвищий ступінь об'активності, правди й політичного розуму і навіть демократичності...

Новий період відносин Німеччини й Росії.

27 дня серпня с. р. утворився неш Німеччини й совітської республіки підписали додаткові умови до Берестейського договору, а 5-го вересня п. р. цей договір ратифіковано. Таким чином, дим новим дипломатичним актом, уніормовано остаточно міжнародні стосунки Німеччини і російської республіки. Берестейський договір, закладений при дуже несприятливих політичних обставинах відшного часу, не задовольнив ні Німеччини, ані також й Росії. Всім відомо, що головною причиною нової анархії і скрутного становища в якому зараз перебуває більшовицький уряд, було як раз незадоволення російських політичних груп Берестейським договором. Берестейський договір накладал на Росію такі обов'язки, з якими не могли погодитися навіть самі більшовицьки. Через те також перегляд цього договору був необхідним. Останній договір має заповнити ті недостачі й прогалини, які втворили мир більшовицький в Бересті. Українському громадянству було би слід позайомитися з головними пунктами договору, а це тим більше, що деякі з цих пунктів безпосередньо торкаються й нашої держави.

Додатковий договір складається з трьох частин: політичної, фінансової і приватно-правової.

Політичний додатковий договір встановлює німецько-російські комісії, котрі мають означати демаркаційні лінії. Демаркаційна лінія має бути так поведена, аби поміж обома фронтами була проведена нейтральна зона, яка не може бути переступлена—за винятком парламентерів—ні одною з воюючих сторін. Німеччина бере на себе обов'язок, вже перед заключенням загального миру, оздорову територію на схід від Березини в міру грошової готової виплати, яку зобов'язалася робити Росія, звільняти Виплати, які по договору одбувались ратами, починаються 10 вересня с. р. Далі зазначено, що Німеччина, по-за означені точно Берестейським і додатковим договором, не буде вмішуватися в відносини російської держави до її складових частин (областей), перш за все не буде ані творити, ані допомагати в повстанні нових самостійних організацій на цих територіях. Але це статеться тоді коли Росія вживе всіх заходів, щоб—для заховання свого нейтралітета—уоунути воєнні сили антанті з північних територій Росії. За це Німеччина бере на себе гарантію, що підчас цих операцій, ніякі напади з боку Фінляндії, перш за все на Петербург не будуть вжиті. В дальшому пункті Росія раз на все одмовляється При батійського краю і Литви, не буде вмішуватися у внутрішні відносини цих країн і не буде з свого боку виставляти ніяких претензій по причині колишньої приналежності цих країн до Росії. Торговля має одбуватися на шляху Ревель, Рига і Вільна; в цих містах мають бути побудовані порти. В дальших пунктах означено докладно і шитий тариф. Будуча доля територій, які відділилися від Росії може бути вирішена лиш за попереднім порозумінням з Німеччиною.

Російські чорноморські області, —за винятком кавказької території—мають бути очищені від німецьких військ, з моментом ратифікації миру Росією з Україною. Очищення мусить, на випадок якої цей мир не був ратифікований раніш, одбутися найшвидше при заключенні загального миру. 12. пункт договору являється для української держави самим важним. В ньому означається територія, котра має бути очищена від німецьких військ. Ново-

димо його дословно: частини окупованої території, котрі не належать до області означеної в третьому універсалі від 7 листопада 1917 р., будуть очищені від німецьких військ при заключенні загального миру, окрім як до цього часу не буде заключений мир Росії і України. Чистення зазначеної лінії Рости-Вороніж і східно від цієї лінії територію, а також одна мала частина західна разом з містом Ростовом буде тоді переведена коли цього захоче Росія. Доля допельний басейн по 11 і 12 пункту договору буде оставатися у владі окупованих німецьких військ, одержує Росія місячно потрібну кількість руд вугілля. Важним ще вважається для нас пункт 15 договору, в якому кажеється: „Німеччина признає право власності Росії на конфісковані після закінчення війни кораблі, при умові, коли наступить згода Росії з Україною і Фінляндією що до загальнодержавного майна давньої російської держави“.

Фінансовий договір встановлює сальдо взаїмних домагань обох держав на 6 мільярдів марок в користь Німеччини. Претензія на має бути сплачена Росією в золоті і перових грошах на протязі часу від 10 вересня по 31 марта 1920 р. По умовленим ратам 4 пункт фінансового договору важко: „останній рата і мільярд марок, о скільки її виплата не буде здійснена—за згодою Німеччини—Україною і Фінляндією при їхньому розрахунку з Росією, буде вирішена окремим договором“. Далші постанови відносяться до взаїмної видачі банкових судд (вкладок) аявляючих договір сторін.

Приватно правні постанови нормують питання про правне становище з векселях і чекових зобов'язань, грошових операцій, про охорону промислу, про встановлення роз'ємних судд, про міжнародне приватне право, а врешті про час виконання цілого договору. Такі є головні пункти договору. Другим разом будемо говорити про наше відношення до нього. **П. Д.**

В Міністерствах.

„Бюлетені видавничого відділу міністерства освіти й мистецтва“

міститимуть систематизовані відомості про всі шкільні підручники, що їх надсилають, чи то надрукованими вже, чи ще в рукописах, на розгляд міністерства освіти, а також про постанови комісії, про умови міністерства з різними видавництвами й про всі інші заходи в справі забезпечення України шкільними друками,—згалі про біжучу діяльність видавничого відділу. Поки міністерство не має власного бібліографічного органу. „Бюлетені видавничого відділу“ подаватимуться, як постійний додаток до кожної книжки місячника „Вільна Українська Школа“, починаючи з сідушого числа цього часопису.

Граматика Б. Грінченка.

Всеукраїнське Видавниче Т-во („Всеуито“) повідомило видавничий відділ міністерства освіти, що воно видрукувало вже замовлену йому міністерством в кількості 100.000 примірників „Українську граматика“ до науки читання й писання В. Грінченка, видання третє, стор. 64, п. 2 гривні 40 копійок.

Задача Верещагіна ч. III

Міністерство освіти й мистецтва підписало умову з волинським губернським земством на друкування III ч. задачі Верещагіна в перекладі на українську мову. Міністерство видає лише 30.000 примірників цього задачі, щоб задовольнити школи на біжучий шкільний рік, сподіваючись, що незабаром можна буде, на що частину курсу арифметики видати оригінальним українським заданням, цілком приватурським вже до потреб української школи. Задача Верещагіна Волинське Земство повинно випустити в продаж не пізніше 10/х.

Граматика Балченка.

Міністерство освіти склало умову з подкарпатською губернською земською управою від 5-го вересня 1918 року про видання граматика Балченка в кількості 50.000 примірників.

До видавничого відділу

Міністерства Освіти й Мистецтва надіслано на розгляд такі шкільні підручники видання педагогічного бюро подкарпатської губернської управи: **Граматика М. Балченка.** Видання друге, виправлене. **Томашенко.** Арифметичний задачік для сільських поч. шкіль.

Підручник Хв. Грудського.

До видавничого відділу міністер-

ства освіти й мистецтва надіслано на розгляд рукопис підручника учителя Хв. Грудського „Українська граматика для початкових шкіль“.

По мітному відомству.

З огляду на звичайних обставин на підставі ст. 158 утворення м-ва (аб. зак. ч. 2 відання 1892 р.) визнає необхідним заборонити вивіз із меж України рафлявної патоки, моннаєя і інших перевиробів цукру.

Міністр фін. Ржепецький.

Турецький посол п. Мухтар-Бей.

В сьогоднішній хроніці читачі знайдуть звістку про приїзд до Києва турецького посла Мухтар-Бея. Український уряд аустрию надзвичайно сердечно і широко від міністерства закордонних справ та генерального штабу були для зустрічі послані командировані спеціальні представники, які в теплій промові вітали посла.

Відновлення дипломатичних стосунків між Самостійною Україною та Османською імперією відноситься до часів Берестейського миру. Тоді вперше зустрілися представники нашої держави з представниками держави турецької і були закладені підвалини тих дружніх взаємовідносин, що по заключенню миру привели до Царгороду по вивозі перерви, нашого тимчасового посла М. Левитського, а зчора—до нашої столиці, турецького посла і уповноваженого міністра оттоманського уряду—Мухтар-Бея. Від-

ношені взаємовідносини зараз, як бачимо, зміцнілися і розвиваються в позитивній дипломатичній стосунку.

Неможливо не згадати в почуттях глибокого задоволення, що дружнє відношення сучасного оттоманського уряду до українського народу виявилось і раніш—великий вїзир Тааат-Паша являється відомим прихильником українців уже за часів царату. Ще тоді він цікавився українськими справами, мав особисті зв'язки з видатними українськими діячами, і не один український емігрант вдячний йому за теплу і сердечну допомогу.

Підчас завязання дипломатичних зносин він, як і міністр закордонних справ Надім-Бей своїм цілим відношенням полегшувала діяльність нашого представництва в Константинополі.

Не є також невідомим для нас і сучасний посол п. Мухтар-Бей. Він іще за часів своєї діяльності в турецькій міністерстві закордонних справ де він здавна вставився як видатний дипломат мав нагоду виявити свою щирю прихильність до України, а разом з тим і ґрунтовно ознайомитися з кардинальними справами нашої державності. Завдяки цьому в його особі ми маємо людину, котра не є для нас чужою, в відношенню котрої до України ми віддаємо певні, і тому персонально не призначені українці повинні вітати, як особливо приємне. Будемо сподіватися, що й надалі завдяки новому послу тим більше зближаться й зміцняться дружні стосунки держави Української й Оттоманської імперії—тим більше, що в них так багато спільних інтересів першорядної ваги. **Н.**

ХРОНІКА.

← **Приїзд турецького посла.** Учора 13 вересня о 11 год. ранку прибув куреським поїздом в Київ надзвичайний посол нашої держави міністр Туреччини, акредитований при українській уряді, п. Мухтар-Бей з урядовцями свого посольства.

На шістьмісячній візитації його зустріли представники міністерства закордонних справ, д-р Галін і п. Вілянін, представники генерального штабу і представники Азербейджанської республіки. Д-р Галін привітав в особі посла першого представника Туреччини в столиці вільної незалежної України, після чого посол подякувавши за сердешний прийом, за своїм почетом поспідав у „Паласт-Отель“, де йому одведені апартаменти. Для урядовців посольства кімнати одведені в отелі „Петроград“.

← **Монархічні настрої серед українців одеської округи** росте настрої на користь монархічного ладу на Україні. Власне шукають якогось республікансько-монархічного компромісу з тим, щоб була однопалатна державна рада,

Основа суспільного миру—земельна норма. Має на цих основних складається партія.

← **Прийомний час у С. П. Шелухяна.** Нас просять повідомити, що голова української мирової делегації С. П. Шелухяна приймає що-дня, крім свят, від 11—12 годів дня виключно в Педагогічному Музеї, Володимирська, 57.

← **Обмін кредиток в 100 карб.** На останньому своєму засіданні рада міністрів розглянула й ухвалила закон про виключення з обороту кредитових білетів вартістю в 100 карб., віврля 1917 р., випущених в оборот по постанові Центральної Ради від 19 грудня 1917 р., котрі будуть обмінені на інші грошові знаки, обов'язкові для приймання. Строк, від якого почеться обмін і строк його закінчення доручено встановити міністрові фінансів.

← **Заява І. Ситина.** В московських газетах І. Д. Ситін надрукував листа про те, що в суверені всім чуттям, ніби він має перенести видання своїх газет, журналів і книжок на Україну,—він взагалі ніякої участі в виданнях на Україні не бере і брати не буде. І слова Боготі, сказане ми: взагалі І. Ситін, здається, значно краший в ділох, ніж можна було б сподіватися з огляду на ті надії, які на нього покладать запитані діти воєнного та московсько-квасного пера.

← **З монастирського яття.** Два тижні тому українці були свідками ганебних подій з високонановним цероновоюх українцем Никанором. Цього з наказу конвенторії вислали з келії в присутності міліцейського. Він 20 років служив в покойній митрополітській церкві і всі дуже поважали його, як справжнього ченця і широго українця. За це його знав-вєдліл вачальники і зробили на його ганебний розправданій напад, скарпалішня влада доручила слідство ві-

домому б. голові двуглавого орла о. Сіквянчу. Вісім року його не допускали до служби Богою, що виклодило велике обурення серед його духовних дітей, котрі вклягали за його, послали йому листи, бо братія старша заборонила давати їжу йому з монастирської кухні.—Зараз його змушеного зливши сан, спарх. владою під повсьом вислали в медвєдовське ма-настир на черні роботи. Чи це по худетанськи? Чи довго будуть за-уважувати над українцями.

← **Евакуаційний явчяк для біженців на Лув'янівці.** На Лув'янівці існує така інституція—евакуаційний пункт для біженців. Відає ним біженецький департамент. Стан цього пункту надзвичайно сумний. Містяться він в фанерових хатках в яких ножами вже холодно, а під дощ мокро. Комісії в його утримання відпускається мало і не справно. Годувати й доглядати евакуйованих там біженців вродно через те живуть вони там в бруді і часами голодують. Хоріж, як скаржаться лікарі того пункту, нема куди подівати, бо лікарні приймають лише помешних хоріж, а хоріж звичайних відвозяться приймати. Такий стан цього пункту є погрозою для кружного населення, бо там в таких умовах легче всього можуть виникати різні шестети.

← **Холера на Україні.** (Відомості за 9 вер.). Чернігівщина. Рильський пов. ст. Коренево—1 вип. (кл. в.) с. Веселе—8 вип. (кл. в.). Волинсь. Ізяславський пов. с. Мокієва—7 вип. (кл. в.), вк.—3. ст. Шелетівна—1 вип. (кл. в.), вк.—1. Ровенський пов. м. Рівно—1 вип. (бант. в.), вк.—1. Клівшинь, м. Київ—1 вип. (підозр.), голова волинськ. губ. зем. упр. сповіщає про необхідність послати в губ. 5 еседам. ватаг і улаштування 2-х холерних бараків.

← **Нарада по боротьбі з холерою.** 11-го вересня відбулася нарада представників санітарного департаменту міністерства народного здоров'я з германським санітарним управлінням по справах боротьби з холерою. На цій нараді постановлено вжити всіх можливих заходів по боротьбі з холерою серед людности шляхом порозуміння з відповідальними українськими санітарними органами на місцях, щоб впаобіти необхідним наслідкам, що виникають через що германські лікарі не знають ні місцевості ні умов життя й побуту місцевої людности, ні з організацією медичної справи по наших селах.

Постановлено передавати впорозуміння на місцях між германськими та українськими санітарними органами на розгляд вищих органів.

На цій нараді була також звернена увага на необхідність вести справу боротьби з холерою належним разом через те, що військові відділи допознали до котрих земель шпнтал.

← **Молотинський відділ.** Відділ сільсько-господарських машин при міністерстві харчових справ організує переробний відділ для мелочі хліба. Потрібно вільність машин уже доставляти на Україну з нейтральних держав.

← **Перша нормальна земська аптека.** Київська губерньська народна управа відзначила 20-го вересня по Володимирській вулиці ч. 33 в будинку управи першу нормальну земську аптеку з вільним відпуском ліків по дешевій ціні, котра з того числа має аравильно функціонувати та широго обслуговувати всі кола населення.

← **Звістка большевиків.** До голови української мирової делегації знову починають надходити телеграми про сваволо большевників і повітвх, близьких до демаркаційної лінії.

Учора, напр., від чернігівського губерніяльного старостві надійшла телеграма з повідомленням, що чернові звістка большевиків у суражському та мншечинському повітвх продовжується. У посол Київні 10 вересня прибула партія мирних людей, вигнаних арештами, розстрілами, та шогрсами вилетки, або заложників в Орел. По назву совєдів майно їх розграбовується.

← **Пасишницькі курси.** В деяких катівських газетах згадаєся, замість ніби то на пасишницьких курсах викладають лекції московською мовою „за непониманням і незнанням“ української мови, як лекторами, також і слухачами. Це не відповідає дійсності: курси провадяться чудовою українською мовою і потреби в московській мові не з'явилось.

Бережіть свої кооперативні центри.

В часи національного визволення український народ виявив свої громадські і організаційні здібности найбільше і найякравніше в побудуванні своєї кооперативі. Од всіх революційних надбань у нас тільки й лишилось, що ідея незалежної державности і велика будівнича робота в кооперативі.

Боротьба між централістичною Москвою і кооперативною Україною має свою історію. Якось трапилось так, що майже без боротьби нам удалося заснувати власні кооперативні центри. В часи революції українська кооператива здобула свій центральний центр—центральный український кооперативний комітет, фінансовий—український народний банк, споживчий—літвровський союз споживчих союзів України і сільсько-господарський—центральный сільсько-господарський кооперативний союз.

Російські централісти на цей раз ідуть під прапором кооперативі, то б то вони вибрали самий життєвий і головний нерв України.

Московські кооператори централісти злякались, що втерали українську кооперативу колонію і пішли на завоювання української кооперативі. На допомогу їм стали кооператори з Харківщини, Чернігівщини й Одеси.

Схема походу така: Москва розіслала своїх агентів по всій Україні, заспала їх закликами, відозвали і т. п.

Як на зразок агітації московської кооперативі на території України звертаємо увагу суспільства на такий інтересний лист, надісланий до українського центрального кооперативного комітету і всеукраїнській раді інструкторів кооперативі від березнського союзу кооперативів:

„З кожним днем до нашого союзу все більш і більше поступає паперів од російської кооперативі то по організації „Всеросійського съезда інструкторів по кооперативі“, то про „упрочення економічного єдінства Росії“ і т. п. Ми, як українці, цього не розуміємо, бо все це ніяк не погоджується з загальними постановами наших з'єднів та центральных кооперативних організацій. Стоючи на ґрунті державности кооперативі ми прохаємо кооперативний комітет дати відповідь, чи звертаться централістичним російським кооперативним організаціям д українських кооперативів безпосередньо чи через наші централістичні кооперативні об'єднання і прохаємо кооперативний комітет дати нам відповідні вказівки що торкається до нашого поводження відносно російської кооперативі. До цього часу ми їм відповідаєм, що ми є кооперативні окремої держави і будемо своє окреме економічне життя“.

До московського центру тягнуть і кооператори з Харькова, Одеси й Чернігова.

Нема такого кооперативного з'єдну й засідання,—де б харківчане, одесити й чернігівці не ставали в опозицію українським кооператорам і з-за своєї прихильности до Москви не внесли розбрату в ряди кооператорів.

Од слів представники російської кооперативі перейшли вже до вичини. Почався похід проти Українського і Дніпроського. Московський Народний Банк намагаться скряє по Україні позасновувати власні одділи, Харьківський кооператори вживають всяких засобів, щоб Дніпроський звести до становища невеликого крайового союзу.

Розміри газетної статті не дають нам можливости привести тут конкретні приклади, але вся робота кооператорів-русификаторів ведеться до того, щоб знищити національні прикмети наших кооперативних центрів і підірвати їх економічну силу.

Спосіб боротьби не новий. Мимоволі пригадується пункт 14 „Секретного донос Полтавського губернатора Вагровута Міністру Внутренніх Дѣл обь українсько-русійських движеніи і мѣрахь боротьби съ нимъ“, де стоить:

„Вследствие обнаруживающегося в последнее время стремления украинцев вытти изь экономического подчинения Москві и основать свой торговый и биржевой центр вь Киевѣ, желательнo было бы, чтобы министерство финансов веле национальную политику финансовую съ цѣлью закрѣпления за Москвою ея положенія экономическаго центра и уничтоженія попытокъ къ экономическому сепаратизму украинцевъ“.

Так губернатор царської Росії протягує руку сучасним кооператорам-русификаторам.

Разом з тим на українську культуру йде походом Росія і в політичній житті через своїх викидків—в пресі—через біженців-журналістів, в мистецтві, в церковній житті, в шкільній науці,—одним словом зо всіх боків.

Нам проголошено війну. Не будьмо-ж необачними коли національному життю й культурі грозіть небезпека.

Настав час почати національну мобілізацію. Пора густими, дружними рядами стати до творчої праці, до розбуркання національної свідомости, до побудування нашого життя.

Кооператива—це самий яскравий вираз громадсько-національного життя. Через те треба берегти наші кооперативні центри, підтримувати їх як морально в їх важкій роботі, так і матеріально.

Поки живе й справляє свою роботу національна кооператива, доти наша справа не загинула.

Державі українській, коли вона хоче зберегти себе, необхідно опиратись на кооператив. Більшої культурної і економічної сили ми зараз не маємо.

Боротьба зо всіх боків оточили нас. Великі міста, навігь столиця України, в пологі у них.

Але сили свої ми черпаємо не з місц. Погляньте: безмежно розкинулось велике море—народ український з'єднаний в кооперативі—і серед нього і Харків, і Одеса, і Чернігів здаються малесенькими непомітними островамими.

І в морі тім, ми певні, потонуть без сліду всі русификаторські вичники і заходи кооператорів—заїд!

Тільки—бережіть кооперативні національні центри.

А. Харченко.

По Україні.

— **„Дайте нам українську школу!“** З Білої доносить, що на Підляшшю йде певниною агітація поляків проти української школи. Погана польська робота немає успіху, бо з підлого Підляшшя находять від населення багачого прохання, в яких виразно молять: „Дайте нам українську школу!“ До українських шкіль, яких на Підляшшю дуже не багато, записується не тільки православні, але й католики-українці.

— **„Рідне Слово“.** Замість Т-ва „Українська Громада в Білій на Підляшшю“, яке утворили полонені-українці з німецьких таборів—одгравється просвітське видавничє т-во „Рідне Слово“. Це одинока громадська інституція на Підляшшю, яка обслуговує саме населення українськими книжками і допомагає в його національних змаганнях. Т-во видає народний часопис в Білій „Рідне Слово“.

— **Старий стиль.** На Донщині і на Чорномор'ї знову встановлено старий стиль календаря.

— **Українське видавничє.** В Новоросійсь у заснувалось нове українське видавничє товариство, до якого будуть прилучені всі українські організації і „Провісти“ Чорномор'ї.

— **Зіставка.** Новоросійський драматичний гурток „Провісти“ влаштував

виставу. Ой не ходи Грядь. П'єса пройшла живо й бездоганно.

— Розбишани. В с. Левківці (уманського пов.) 4 робітники напали на селянина Г. Середу і почали душити. Нешасному вдалося вирватись з їх рук, але як втік — раняли смертельно в спину. Перед смертю ж сказав Середя, що один з грабників був його сусід Сухомирський.

У Ів. Моревича в Одесі грабники вкрали 25.000 карбованців.

— Бурса. При першій українській муз. гімназії в Одесі одержався бурса.

— Гімназія ім. Франка і Драгоманова. Одеська VI гімназія називатиметься «VI гімназія ім. Івана Франка». Українська гімназія в Херсоні носитиме назву: «III гімназія ім. Мих. Драгоманова».

— Вистава. У м. Жванці Кам'янецького повіту на Поділлі гурток молоді виставив «Патаку Полтавку» з дивертисментом. Весь чистий прибуток повернено на користь місцевої «Провісти». Глядачів було повнісінько. Прибули люди з околишніх сел. Аматори грали на диво гарно і цілком задовольнили публіку. Через тиждень сподіваємося ще одної вистави — все це дякуючи заходом п. І. С. Співака, який невтомно працює на народній ниві.

— Провітан І. М. Стешенка. 29 серпня кам'янець-подільським окружним судом затверджено статута «Жванецького культурно-освітнього т-ва «Провіста» ім. І. М. Стешенка». Провіста об'єднує діяльність двох волостей: гавриловецької та рихтецької, біля 30 сел. Т-во вживає рішучих заходів до відкриття в м. Жванці мішаного української гімназії ім. І. М. Стешенка, а також народного дому ім. Руданського.

Т-во очиняє санаторію ім. Свідницького для хворих українськ. письменників, воєнів та громадян дітям.

— Книгарня кооперативу. Уманський кооперативний союз одкрив власну книгарню. Вибір книжок особливо української, великий. В книгарні продаються й канцелярські прилади.

— Наші школи. Уманська пов. нар. управа просить німецьке командування увільнити мешканця Тянівської 2 класової школи від німецького війська, бо пора починати шкільний рік.

— Тереза діяльність. Уманський коопер. союз одмовився брати на себе від казни продаж горілки, бо завдання кооперативу є поправити добробут своїх членів шляхом тверезої діяльності для загальної користі та знищення пияцтва серед населення.

— Старос а під арештом. Уман. пов. староста покарав старосту с. Вебзобатого на 7 днів арешту за «неуважне і несправляюче виконання своїх обов'язностей».

— Одеська вчительська спілка встановила одкрити кілька нових гімназій зо всіма класами. Ухвалено вислати в цій справі депутацію до м-ра освіти.

Успіх української книжки.

На Канівщині усюди виявилася така потреба на книжку, часописі і взагалі освіти, що вже видержати не вистало. Усюди і всі просять — дай книжки, часописі канц. прилад, а всього цього немає. Земство так заклопотане своїми справами, що й забуло однинити свою книгарню, чи склад книжок при земстві.

І ось знайшлися такі люди, що згуртувались і поклали прийти на допомогу людюві укр. в цій справі. На днях одчиняється в м. Каневі «Українська книгарня Т-во на пап'я імени Шевченка». Книгарня ця має на меті давати людям різні укр. книжки, часописі, початки школам, земствам, та різним урядовим інституціям різні канцеляр. прилади, формувати бібліотеки, приймати передплачу на всі укр. часописи. Мається на думці позакладати в містечках Канів. повіту філії книгарні, мати своїх книгонош і, по змозі, видавати книжки. Як тільки справа як слід налаштується і піде добре, то зразу ж Т-во візьметься за видання тяживка, який би обслуговував Канівщину. Гурток цей, що взявся за цю працю, складається з селян та учнів, людей ідейних, людей тих, яким так тяжко було дивитись на те, що нікому стати на допомогу алуццям світа, культури темному, незрячому людюві. І ми гадаємо, раз за це взялися такі убогі люди як учні та селяне, то це свідчить, що справді велика там потреба в освіті, культурі; не менш нам здається і те, що робота буде йти добре, коли не керуватимуть люди ідейні, які виїшли з села і які добре бачуть потребу селян.

З усього цього випливає, що справи українські, хоч і помаленьку, а йдуть певним кроком і стоять на міцному ґрунті. З невідомою можна сказати, що вороги поспувають даремно свої нерви, й горять од брехань та крику. Коли вже народ прохає і тягнеться до книжки, то він уже хазяїн міцній у своїй хаті.

Кому підлягають залізничні касири: чи «Протофісові», чи міністерству шляхів?

На київській міській залізничній станції до квиткової каси підходить дама. Добре вона знає, що касири нервують, коли їм доводиться давати здачу, але дрібних у неї немає. От вона ввійшла й просить касира: «Будь ласка, дайте мені квитка до Умані» — і подає 50 карбованців.

— «Нат у мене здачі!» — відповідає касир.

— «Ну то дайте мені ще два білети до Чорнорудки: тоді, може, у вас знайдеться і здача. Можна?»

— «Можно! Тільки удивляюсь вам, мадам... Ви — інтелігентна жінчина, можете прекрасно говорити по руски, як видно, по українськи ще как следует і не научились, і лопасте своїй язичку!»

— «Але ж вибачте! Це вже моя справа, по якому мені говорити. Я вас об однім пропущу: дайте мені квитки. А коли вже на те пішло то не ви від мене можете вимагати, щоб я балакала по російськи, а я вам маю право поставити вимогу, відповісти мені по-українськи, бо російської мови я можу і маю право й не знати.

Та зараз я вам цієї вимоги не ставлю, а прошу лиш об тім, що б дали ви мені квитки. Ви розумієте, що мені од вас треба, а про те, чи подобається вам моя мова, чи ні — клопоту мені мало!»

Квिति касир, нарешті, видав, але заспокоїтись ніяк не може.

— «Удивительное дело! Интелігентная дама, і ламаст своїй язичку!»

Коли факт цей дуже нагадує собою анекдот, то не наша в цьому причина. Міністр шляхів видавав урядовим залізничної служби суворі накази, аби вони вчилися української мови. Але урядові і гадки не мають про те, що мову українську вони мусять вивчити, а коли сами зробили цього не хотіли, то принаймні, поважати, уже хоч не яко державну — державність українська таким персонажам, очевидно, ністкою в горлі засіла, — то яко мову народу, що годі їх своім хлібом. Ясно, що такої моральної повинности що до українського народу вони не визнають.

Вони, знай, кричать і вгаля, про примусову українізацію, а сами з власної волі, без всякого наказу, беруть на себе роль русифікаторів української публіки. Вони мають нахабство набратися відносно публіки ще й менторського тону, поучати її, що не пристойно, мовляв, балакати інтелігентним людям по українськи. Якій же і в кого нам сучасний уряд має авторитет, коли навіть підлеглі урядові не тільки його не слухають, а одверто ведуть проти урядової політики?

Нам здавалось би так: коли державність, то нехай же буде справді державність. Коли мова державна, то державна, і для українського урядовця обов'язкова!

А то нащо і кому потрібно голови людям морочити?

Московщина та за кордоном. Утворені в московських межах організації вступають у зв'язок з утвореними за кордоном і провадять усілякі торговельні операції, включаючи сюди й потрібні галузі банкової справи. Спілка візьме на себе керування кількома відповідними сьогочасними виданнями: газетами, журналами, проспектами й утвориватиме установи громадської ваги: дослідні станції, музеї зразків, виставки і т. інше. В склад спілки входять: московсько-німецькі, японські, англійські, китайсько-азиатійські, польські, персидські, голандські, шведські, фінські, близько-східні, американські, норвезькі, датські, французькі, бельгійські, австрійські, еспанські та італійські торговельні інституції.

Руминський гас. КАТЕРИНОСЛАВ, 13. П'яти днями сподівається з Румунії першої ваги гасу.

В Херсонській політехніці. ХЕРСОН, 12. Бувши військовий постановили послати міністрові хліборобства телеграфне прохання про надання їм особливих переваг у прийомі їх до Херсонської політехніки й видання наказу про зачислення їх без конкурсу.

Т-во «Експорту». МИКОЛАЙ, 12. Берлінське товариство «Експорту» надіслало білкомітетові меморандум, у котрому повідомляє про відновлення старих і заведення нових торговельних стосунків з Україною.

Скрутний стан експортерів. МИКОЛАЙ, 12. З Криму повідомляють: представники кораблебудівників одійдали правде правительству а приводу скрутного стану садювних та експортерів, котрі не мають змоги експортувати. Прем'єр Сулькевич дуже докладно розказав стану правительству, котре робить все, що можна, але зусилля лишаються без наслідків. Одвідині інших міністрів так само нічого вітшого не дали.

Нова змова в Москві. ВЕРІН, 12. В Москві повідомляють про відкриття нової грандіозної змови. Підготували вибух на залізничних мостах, щоб одривати Москву од Пермі, Вятки й інших міст без хліба. Далі про численні вибухи поїздів, фабрик і заводів. Викрито змову в четвертій більшовицькій армії, у план котрої входив арешт штаба армії. На чолі змови стояли офіцери, які мали зв'язок з штабом казаків на Уралі. Важно рішучих заходів до ліквідації.

Одставка міністрів. СИМФЕРОПОЛЬ, 12. Подались в одставку міністр освіти Соковін, м. харчів Рави, товариш міністра внутрішніх справ — князь Горчаков, державний контролор — Налбандов. Одставку цю чотирьох міністрів виглядало їх вимагання, щоб у склад міністерства запрошені були громадські діячі через те, що мають бути розглядані важливі питання, в тім числі про відношення до України.

Україн. гімназія для дорослих. КАТЕРИНОСЛАВ, 12. Рада служачих закорізької залізничної одкриває українську гімназію для дорослих.

Війна з більшовиками. РОСТОВ над-ДОНОМ, 12. Добровольці вступили в Туапсе. Біна сотня з заєдди на туапсецьким шосе хутора Катинського обстріляла з скорострільної більшовицької колони, заставила її в паніці втікати. Більшовики повинні бігти ніж триста трунів, обоз їхній перекинувся в яр. В армійським напрямі добровольці тиснуть більшовиків на всім фронті. Більшовики одходять на південний схід, видають амуніцію бранців добровольцям. Підійшли до станції Гулькевич, котру удачно бомбардували літуні добровольці. Розбиті в створопольській районі більшовики йдуть в сторону підліччя вод. На майським напрямі добровольці після сильного й кровавого бою заволдали Вілориченськом, де взяли бранців, поціяги, котім станцією Ханською. По останніх відомостях кіннота генерала Покровського забрала Майкоп.

О. Суворин. КАТЕРИНОСЛАВ, 12. Командування добровольчої армії видало наказ про вхід за межі розташування армії журналіста Олександра Суворина. Прохання Суворина про побачення з генералом Олексієм одлинуто.

Найсмірше утворення влади. ТАГАНРОГ, 12. Голова союзу земельних власників звернувся до доносного отамана з проханням про найсмірше утворення в окрузі влади, тому що в багатьох волостях селяне намагаються ділати приватні землі, а заборонити нікому.

«Слепа». ТАГАНРОГ, 12. По відомостях з Новоросійську затримано в морі пароплав «Слепа», на якому зтікан купанські совдени, в кількості трохоот

чоловік, з котрих шість розстріляно, решту вернули в Новоросійську.

Виселення росіян з Фінляндії. ЖЕНЕВА, 12. З Гельсінґфорсу сповідають: фінляндський сенат прийняв закон про виселення з Фінляндії всіх росіян.

Румунія й центральні держави. БУКАРЕШТ, 9. Між Румунією та осередними державами підписана в кінці червня угода яка має урегулювати подробиці винагород за воєнні страги, котрі має заплатити румунська держава підданцям осередніх держав. Угода передбачає призначення особливих комісій для ліквідації страг.

Наслідки переговорів про біженців. ЦІВ. БУВАРШТ, 10. Етапна німецька комендантура оповістила про наслідки переговорів з українським правительством в справі постачання вітквачим продуктів. Ухвалено, що вітквач повинен одержати третину врожаю зі своєю поля. Клопотались про постачання неможливий людюсті насіння для засіву повністю українське правительств. Головне німецьке східне командування затвердило наказ про заборону реквізувати худобу у вітквачів.

Ніноча змова проти більшовиків. СТОКГОЛЬМ, 12. У Москві відкрито організацію жінок, котра має на меті шляхом торрентичних актів визволити країну від більшовиків.

Арешт надетів у Грузії. МИКОЛАЙ, 13. З Тифлісу повідомляють: з наказу міністра внутрішніх справ грузинської республіки Рамішвілі арештовано видатних членів місцевого комітету партії надетів.

Еспанська пошесть. МИКОЛАЙ, 13. Пошесть так звикой еспанської хвороби починає страшенно поширюватись, захопивши велику площу Херсонщини. Хворіють діти й дорослі. При хворобі буває грипозне запалення легких, яке в багатьох випадках кінчається смертю. Педагогічна рада евакуаційного в Херсоні ювівського учительського інституту згодилась на пропозицію лисаветградської управи про перевод інституту до Лисаветграду.

Реальна школа ва еселі. МИКОЛАЙ, 12. У Сурьско-Михайлівським селі одкривається українська реальна школа нового типу в складі вищих трьох класів.

Запаси хліба на Дону. РОСТОВ над-ДОНОМ, 13. По постанові правительств всі, які мають в Донщині запаси хліба, коржю, олії, сала, масла, люю — передаються аж до переходу краю на мирний стан виключно в розпорядження військового відділу. Справа постачання війська людюсті передається до завідування головною начальником військових запасів. Закуповують ці речі окружні інтенданти, особливі відпоручники поповнення встановлених заготовчих цінах обов'язкових для всієї території Донщини. Вивозити зазначені продукти за межі краю заборонено. Донський відділ фінансів розробляє проект центрального органа про керування діяльністю кредитових установ Донщини й інших зв'язаних з нею країн.

Польовий суд над священником. РОСТОВ над-ДОНОМ, 18. Військовий польовий суд засудив колишнього священника потім співробітника буржуазних газет Волкова за працю в совітських «Известіях» і за більшовицьку агітацію за закляти до грабінництва на п'ятнадцять років каторги.

Більшовики. РОСТОВ над-ДОНОМ, 13. У царинським напрямі більшовики наступают далі. В районі Нижнечирської в Усть-Медведицькій окрузі козакі розбили більшовиків. Коло хутора Романовського червоноармійці маючи великі втрати потікали в Саратовську губернію. В боєвій брали участь старі козакі хутора Романівського озброєні вилами сокирами, солдати Саратовської дружини. У Новоросійським напрямі більшовики при допомозі панцерників панцерних поїздів почали наступати по залізничній лінії, вони одтіснили козаків в Богучарським напрямі. Козакі, розбиті більшовиків у Нижній Милоставці, забрали слободу Мажон, Нижча-Гнідуша, забрали два скорострільні багага амуніції.

Контрабанда. ФЕОДОСІЯ, 12. Харькові органи звернулись до уряду з заявою про необхідність ліквідувати контрабандний вивоз хліба на побережжя Керчеського півострова, котрий завдав небезпечного характеру, через велику кількість турецьких фелюг.

Прийняття «Бессарабського Краю». БУКАРЕШТ, 10. Румунське правительств заборонило видавати в Кишиніві московську газету «Бессарабський Край» за ворожий до Румунії напрям.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Об Українського державного Телеграфного Агентства.)

Австрійське офіційне повідомлення. 12 вересня.

Італійський фронт. На Тирольському фронті німецькі сутички натрудились. Наші війська одбили нову раптову атаку італійців з кривавими для них втратами. На фронті Півно гарматна стрілянина зменшується. Успішною атакою на гребінь Томоріка ми захопили кілька ворожих позицій.

Німецьке офіційне повідомлення. 12 вересня.

Західний фронт. На північний схід Біксмооте одбито часткові атаки. Коло Армантера каналу Ля-Васе ворожі переходи. В передовітій районі наших позицій на обох фронтах за день не раз розвивались бої при дунай допоміжній артилерійського воєни. Ввечері дужий артилерійський герць між дорогами, що йдуть на Камбре од Араса і Церона. Англійські атаки розпочались як елементно проти сектора каналу Маркіон Гавренкур, які потерпіли невдачу перед нашими лініями. Артилерійська стрілянина між Ейет Ен почала під вечір значно дужчати. Тут діяльність піхоти була обмежена передовітійними боями. На височинах на північний схід Фім одбито часткові французькі атаки. Удалі для нас бої розвідних частин на льотарінським фронті і Вогезах.

Філія У. Н. С.

ЧЕРНІГІВ, 13. Організувалась філія Українського Національного Союзу. З діяльності чернігівської «Провісти».

ЧЕРНІГІВ, 13. «Провіста» улаштувала гурт українознавства.

«Провіста» визнала необхідним скликати з'їзд представників повітових «Провіст» Чернігівщини для обміркування просвітньо-культурних питань в губернії.

Нарада союзників. ЖЕНЕВА, 12. У Лондоні відбулися засідання наради союзницької конференції про торговельне морепластво. Посталося вжити рішучих заходів для поповнення великих втрат торговельного флоту.

Ревізія харчових організацій. ОДЕСА, 13. Урядова комісія, продовжуючи ревізію харчової організації, встановила одностаче істнування двох різномасштабних харчових організацій харчової управи й міської думи, які згідно закону мають функції харчового комітету. Комісія констатувала далі відсутність обрахунків, відчитів, товарних книжок та правила господарських заготовок. Богг харчової управи кредиторам за придбані товари поперше серпня досагає мільона карбованців. Міська управа ввела чотириста тисяч. Ціни на харчі встановлюють

вали в зв'язку з риночними цінами, що на думку комісії є спекуляцією.

Український музей у Білій Церкві. БІЛА ЦЕРКВА, 18. Місцева окружка «Провіста» пригупила до організації музею з вітквачами історичним та гесльовичним. Початок музейові поклали член «Провісти» Дроздов, передавши колекцію різного начиння, старовинних меблів, посуду та інших річей. Серед подарованих річей є історичний документ, за власне оригінал грамоти, написаної по французьки, підписаної Мазею та королем Станіславом.

Сер Біженцев і б. царь Романов. (Вл. кор.).

ПЕТРОГРАД, 13. Бувши англійський посол в Петрограді сер Бьюкенен звернувся до російсько-англійського клубу з заявою, в якій він закликав до протесту проти демонстрації численних кінематографічних картин, що ніби то в перекрученому вигляді мають характер бумажного імператора Миколи Романова, котрий був спільником Англії. Ці спеціфичні картини, що на думку Бьюкенена, мають своїм завданням не тільки кинути тінь на ім'я Романова, але й скомпромітувати союзну Росії Англію.

Білоруська «Провіста». МІНСЬК, 12. Утворено білоруське культурно-просвітне товариство «Провіста». Товариство організує видавництво зявжюк для народа, одкриває книжню крамлицю, книгозбірню, читальню.

Урожай на Катеринославщині. КАТЕРИНОСЛАВ, 18. В конторі державного хлібоого бюро відбулась нарада в справі заготовки хліба. Вислідилось, що в губернії мало ярини, що відібється на заготовці пшні. Не можна буде вивести хліба з повітів своїмисерського, бахмутського й маріупольського. Перші два повіти потрібують навіть ввозу. З решти повітів вивіз можливий в розмірі меншим од торішнього.

Про відвіщення платні вчителів. КАТЕРИНОСЛАВ, 18. Загальні збори вчительської спілки, обміркувавши стан учителів, ухвалили клопотатись перед головою ради міністрів через бюро всеукраїнської вчительської спілки про підвищення в прихатних школах платні до визначеної новими міністерськими штатними норма з такими самими періодичними приростами.

Спілка міжнародних торговельних товариств. ВЕРІН, 10. Організація московської закордонної торговлі, як повідомляє «Nord allg. Ztg.» передана спілці міжнародних торговельних товариств, яка працює разом з товариствами для торгу, утвореними в межах

